

Monacell., tom. I, in *Appendic. ad litteram sacrae congregationis Concilii, De patrimon. ordinandorum*, num. 16, et tom. IV, *Supplement. ad tom. III*, num. 185; Quarant., in *Summ. bullar.*, verb. *Ordo*, vers. *Secundo extende*; Riccius, *Prax. for. eccles.*, tom. I, resolut. 458, n. 3, ubi declarationem sacrae congregationis affert.

(31. Obtinens breve extra tempora cum clausula: « Ut ad titulum patrimonii tui promoveri licite possis, » non censetur dispensatus super necessitate vel commoditate Ecclesiae a conc. Tridentin. requisita ad hoc, ut quis ad titulum patrimonii possit ordinari. Sacr. congreg. Conc., in *Parmen.*, 10 Jun. 1648, et in *S. Agathæ Gothorum*, eodem die et anno.

(32. Episcopus non potest ordinare suum familiarem triennem ad titulum patrimonii, vel pensionis ob necessitatem, vel utilitatem Ecclesiae; sed requiritur beneficium, ut declaravit sacr. congreg. Conc., in *Tricaricen.*, 27 Julii 1697, in qua, proposito dubio: « An stante novissima constitutione sanctissimi D. N. possit episcopus familiarem triennem ad titulum patrimonii promovere ad sacros ordines ob necessitatem vel utilitatem Ecclesiae, nullo collato ecclesiastico beneficio. Respondit *Negative*. » Et est contra *Barbosam*, in *Summa, loc. cit.*, n. 2; *Gargiam*, *De benefic.*, p. II, cap. 5, n. 81, et alios citantes antiquum sacr. congregat. decretum.

(33. Patrimonium clerici, ad cuius titulum fuit ad sacros ordines promotus, non potest capi in executione ob illata vulnera alicui ad reficiendas curationis expensas a iudice condemnatas, etiamsi nihil aliud præterea possideat, quia ejus alienatio interdicta est decreto concilii, cap. 2, sess. XXI, *De reform.*; Sacr. congreg. Concil., 5 Febr. 1604; apud *Barbosam*, in *Summa, loc. cit.*, num. 9, et libr. I *Juris Eccles. univers.*, cap. 33, num. 160.

(34. Sine patrimonio aut beneficio ad sacros ordines promoveri non possunt clerici religiosi more regularium in communi viventes, qui nunquam, vel non nisi ad certum tempus professionem emittunt, et interim ad sæculum redire possunt. S. Pius V, constit. 75, incip.: *Romanus Pontifex*.

(35. Patrimonium an tale sit, quod sufficiat? relinquatur arbitrio ordinarii propter diversitatem locorum, cum in uno loco sufficiat, quod in alio non erit sufficiens. Sacr. congreg. Conc., apud *Barbosam*, in *Summa, loc. cit.*, n. 2.

(36. Patrimonium seu pensio posthac sine licentia episcopi alienari, aut extinguere, vel remitti nullatenus potest, donec ordinati beneficium ecclesiasticum sufficiens suo statui sint adepti, vel aliunde habeant, unde vivere possint. *Vide verb. Ordo*, art. 2, n. 92.

(37. Unde patrimonii titulus non extinguitur, etiamsi ordinatus acquirat alia bona, donec ab episcopo loco patrimonii subrogentur. *Vide dict. verb. Ordo*, art. 2, n. 93.

(38. Neque ordinatus potest absque expressa licentia episcopi donare patrimonium libere constitutum, reservato sibi usufructu ad vitam. *Vide dict. verb. Ordo*, art. 2, n. 94.

(39. Neque potest absque licentia episcopi illud in Emphyteusim concedere, reservato desuper annuo canone fructibus correspondente. *Vide d. verb. Ordo*, art. 2, n. 95.

(40. Neque patrimonium potest sine licentia episcopi alienari, etiamsi ordinatus consequatur beneficium. *Vide d. verb. Ordo*, art. 2, n. 96.

(41. Prohibitio conc. Trid. alienandi patrimonium extenditur ad fidejussionem ordinati. Et quomodo in tali casu provideatur creditori. *Vide d. verb. Ordo*, n. 97.

(42. Venditio, hypothecatio, extinctio patrimonii vel pensionis subsequens promotionem est invalida, quia dictio illa concilii: *Nullatenus possint*, importat nullitatem actus ipso jure. *Barbosa*, in *concil. Trident.*, cit. sess. XXI, cap. 2, n. 60 et seq., cum pluribus ibi citatis, et alii communiter.

(43. Patrimonii sacri permutatio sine episcopi consensu nulla est. Sacr. congreg. Conc., in *Fanen. patrimonii sacri*, 2 August. 1717, ad primum dubium.

(44. Ad uberiolem notitiam juvat hic afferre epistolam eneycliam sacrae congregationis Concilii super patrimonio ordinandorum, quæ est ut sequitur:

« Etsi sacra congregatio Concilii Tridentini, c. 2, sess. XXI, *De reformat.*, diserte caveat, ne quis clericus sæcularis, quamvis alias sit idoneus moribus, et scientia, et ætate, ad sacros ordines promoveatur, nisi prius legitime constet, eum beneficium ecclesiasticum, quod sibi ad victum honeste sufficiat, pacifice possidere; patrimonium vero vel pensionem obtinentes ordinari non possint, nisi illi, quos episcopus judicaverit assumendos pro necessitate ecclesiarum suarum; temporis tamen cursu animadversum est, nonnullos episcopos ab hac ordinandi norma, absque ullo discrimine deflexisse, passim quoscunque ad patrimonii titulum ad sacrum ministerium admittendo. Quantum ex hoc jacturæ in ecclesiastica disciplina acceptum fuerit, manifestum est. Quare sanctissimus Dominus Noster pro suo insigni zelo malis hujusmodi provide obviaturus, prædictæ dispositionis exactissimam observantiam in Urbe in primis instauravit, deinde per hæc circulares litteras ordinariis omnibus Tridentini decretum in memoriam reduci mandavit, quatenus omnes illud sancte custodiant, scientque non aliter eum ordinandum ad titulum patrimonii et pensionis, nisi cum Ecclesiae necessitas, vel commoditas ita exigat, qua in re prudens ordinarii, timoratorumque judicium versari debet. Dominatio igitur tua sanctitatis suæ exemplo, et mandato sese conformare non omittat,

dum ei omnia prospera precamur a Domino. « Romæ, 3 Maii 1679.

« Uti frater.

« F. card. COLUMNA præfectus.

« S. archiepsc. BRANCACIUS episcopus Viterb. secretarius. »

(45. Bona assignata in patrimonium clericorum pro ordinibus suscipiendis non sunt subjecta, nisi oneribus certis realibus et invariabilibus, quando tempore assignationis erant subjecta similibus oneribus. Sacra congregatio Immunit., in *una Montis Regalis*, 11 Augusti 1638, lib. III *Decret. Paul.*, pag. 69.

(46. Patrimonia, ad quorum titulum clerici sunt ordinati, sunt immunia ab impositionibus, et Gabellis. Eadem sacra congregatio Immunit., in *Alban.*, 14 Septembris 1626; lib. I *Decret. Paul.*, pag. 15, et in *Faventina*, 24 Martii 1627, *ibid.*, pag. 42.

(47. Limita tamen quoadusque clerici non obtineant beneficium legitime subrogatum loco patrimonii. Eadem sacra congregatio Immunit., in *Fundana*, 25 Septembris 1627, *eodem l.*, pag. 66, 13 Nov. 1629; lib. II *Decret. Paul.*, pag. 62; in *Aquilana*, 27 Apr. 1638, lib. III *Decret. Paul.*, pag. 58; in *Lycien.*, 26 Augusti 1636, *ibid.*, pag. 12; in *Nucerina*, 23 Jan. 1674; lib. I *Decret. Alt.*, pag. 891; in *Firmana*, 14 Maii 1675, d. lib. p. 1097.

(48. Licet patrimonia clericis sint assignata pro assumendis sacris ordinibus, non est permittendum gaudere exemptione patrimonii ecclesiastici, nisi post assumptionem sacrorum ordinum; gaudere tamen debent exemptione honorum clericorum, si verè eum effectu fuerint in clericum translata. Eadem sacra congregatio Immunit., in *Aquilana*, 5 Martii 1641; lib. III *Decret. Paul.*, pag. 138.

(49. Bona integre assignata clerico in patrimonium non gaudent Immunitate patrimonii sacri ab oneribus laicis, nisi a die suscepti ordinis sacri. Eadem sacra congregatio Immunit., in *Aquilana*, 4 Augusti 1627, lib. I *Decret. Paul.*, pag. 58; in *Aprutina*, 2 Julii 1630; lib. II *Decret. Paul.*, pag. 47; in *Nazarena*, 2 Aprilis 1669; lib. I *Decret. Altov.*, pag. 336; in *Neritonen.*, 12 Jul. 1689; lib. *Decret. Martelli*, pag. 493; in *Pedemontana*, 22 Novemb. 1692; lib. I *Decret. Vallem.*, p. 4; in *Aquilana*, 11 Aprilis 1693, d. l. p. 36.

(50. Restituenda sunt quaecunque fuerunt a clerico indebite exacta per ministros laicos super bonis, ad quorum titulum fuit ordinatus. Ead. S. cong. Immunit., in *Caputaquen.*, 30 Mart. 1694; lib. I *Decret. Vallem.*, pag. 114.

(51. Amplia I. Etiamsi ille promotus fuisset ad ordines sacros, incepto jam semestri, in cujus fine collectæ solvendæ erant. Eadem sacra congregatio Immunit., in *Esina*, 5 Octobris 1688; lib. *Decret. Martelli*, pag. 357, excipe tamen onera privilegiata, *ibid.*

(52. Amplia II. Etiam quoad collectas Camerales. Eadem sacra congregatio Immunit., in *Camerinen.*, 7 Octobris 1631, lib. II *Decret. Paul.*, pag. 93; in *Fofosempronica*, 13 Aug.

1647; lib. IV *Decret. Paul.*, pag. 23; in *Montis alti*, 14 Octobris, 1630; lib. II *Decret. Paul.*, pag. 62.

(53. Amplia III. Quod bona patrimonii clericalis sunt exempta ab onere subsidii triennalis. Eadem sac. congreg. Immunit., in *Anagnina*, 13 Aug. 1632, lib. II *Decret. Paul.*, pag. 166.

(54. Amplia IV. Quamvis in assignatione patrimonii apposita fuisset clausula: « Donec, et quousque obtinuerit beneficium ecclesiasticum, vel de aliis fructibus provisus fuerit, quibus se alere possit. » Eadem sac. congreg. Immunit., in *una Civitatis Castell.*, 2 Martii 1700; lib. II *Decret. Vallemani*, pag. 273.

(55. Amplia V. Quod bona subrogata loco honorum, ad quorum titulum quis fuit ordinatus, si subrogatio legitime facta fuerit, gaudent exemptione. Ead. sac. congreg. Immunit., in *una S. Severini*, 26 Aug. 1636; lib. III *Decret. Paul.*, pag. 13, et in *una S. Angeli in Vado*, 12 Julii 1686; lib. *Decret. Martelli*, pag. 495.

(56. Amplia VI. Quod etiam bona acquisita a clerico, et subrogata in patrimonium sunt exempta.

(57. Amplia VII. Quod bona assignata pro patrimonio clerici delenda sunt de Castastico laicorum, et describenda inter bona ecclesiastica. Eadem sacra congregatio Immunit., in *Squillacen.*, 21 Jan. 1676, l. I *Decret. Altov.*, pag. 1202.

(58. Amplia VIII. Nec possunt confiscari, et ideo restituenda sunt. Ead. sac. congreg. Immunit., in *Mutinen.*, 15 Junii 1638; lib. III *Decret. Paul.*, p. 64 et 13 Junii 1640, d. lib. pag. 127.

(59. Amplia IX. Quod bona assignata in patrimonium ad sacros ordines suscipiendos gaudent exemptione a collectis impositis per æs, et libram pro eo tempore, quo ordinatus non habuit sufficiens beneficium. Ead. sac. congreg. Immunit., in *una Civitatis Plebis*, 10 Novemb. 1674; lib. I *Decret. Altov.*, pag. 1022.

(60. Amplia X. Quod etiam bona assignata pro supplemento patrimonii, juxta taxam factam in synodo, gaudent exemptione. Ead. sac. congreg. Immunit., in *Recinaten.*, 18 Decemb. 1668; lib. I *Decr. Altoviti*, pag. 300.

(61. Amplia XI. Quod bona assignata in patrimonium clericis sunt immunia a Bonatenentia; illa vero transeunt cum suis hypothecis, pro quarum liberatione clericus agere potest contra assignantem. Eadem S. cong. Immunit., in *Sulmonen.*, 19 Novemb. 1630; lib. II *Decret. Paul.*, pag. 66.

(62. Sacerdos, cui fuit evicta possessio, super qua erat constitutum patrimonium, si subrogavit aliam possessionem legitime cum auctoritate episcopi, gaudet pro subrogata exemptione a collectis. Eadem sacra congregatio Immunit., in *Esina*, 21 Januarii 1676; lib. I *Decret. Altoviti*, pag. 1158.

(63. Injungitur episcopis status Sabaudia, ut circa assignationes pro patrimoniis clericorum obvient fraudibus, observando

sacros canones, concilia et constitutiones Apostolicas in illorum constitutione. Eadem S. Congr. Immunit., in *Taurinen.*, 15 Martii 1650; l. XLIV *Decret. Paul.*, pag. 101.

(64. Injungitur episcopis status Pedemontis, ut sedulo curent, ne fiant fraudes circa patrimonia assignanda clericis in præjudicium communitatum et ne eadem patrimonia excedant quantitatem sufficientem pro quolibet ordinandorum episcoporum arbitrio juxta dispositionem sacri concilii Tridentini. Eadem S. Congr. Immunit., in *Pedemontana*, 28 Februarii 1638; lib. *Decret. Rocci*, pag. 70.

(65. Verum quando pater habens plures filios assignat duobus omnia sua bona in patrimonium, episcopus provideat, ne subreperant fraudes et informet. Ead. S. Congr. Immunit., in *Squillac.*, 9 Junii 1704; lib. III *Decret. Vallem.*, pag. 592.

(66. Patrimonii loco ad suscipiendos ordines sacros a Græcis assignari nequit dos uxoris. Bened. XIV, t. I, constit. 57, incip. *Etsi pastoralis*, § 7.

(67. \* Constitui non debet patrimonium in industria clerici, ut si sit musicus, ludimagister, etc., ut respondit sacra congregatio, in *una Segunt.*, mense Oct. 1589. Sicut nec constitui potest in bonis mobilibus et semoventibus, ut respondit sac. c. Concil., 29 Nov. 1670, *Inst. eccles.*, 26, § 7.

(68. Patrimonium admissurum se proficitur Benedictus XVI, dum erat tantum archiepiscopus Bononien. in capellania amovibili, dummodo patronus obligasset fidem suam nunquam ab ordinato removendi illam capellaniam, quoadusque ille vixisset, vel quoadusque ordinandus non obtinisset aliud sive beneficium, sive patrimonium, et idem patronus, vel alius se pariter obstrinxisset ad alimenta ordinato præstanda, si forte impediretur a celebratione missæ. *Ibid.*, § 11.

\* Utique consensus patroni requiritur, ad effectum, ne ordinatus ad titulum capellaniæ amovibilis removeatur, eoque accedente, potest quis ad h. titulum ordinari; modo tamen juspatron. esset hæreditarium, nam alias, non posset episcopus ordinare, etiam accedente consensu patronorum, qui non possent ligare manus successorum in jure patr. gentilitio, nisi isti essent hæredes eorum, qui consensum dedissent ordinationi et promissioni de non removendo; quippe tunc ex juris principis tenerentur præstare factum auctorum, cujus forent successores \*. Amostaz., *De caus. piis.*, lib. III, cap. 1, n. 49; Piton., *De contrav. patron.*, allegat. 24, n. 33.

(69. Item admisit in censibus perpetuis, dummodo debitores census, si voluissent illum restituere, obligassent sese ad deponendam pecuniam in loco tuto, ad hoc ut in novis censibus vel stabilibus impenderetur. *Ib.*, § 12. Tunc autem curæ erit ordipato sub pœna suspens. de investienda pecunia.

(70. Si quis voluerit assignare de suo

patrimonium sufficiens ordinando, dummodo hæc liberalitas sit vera, et alienabilis absque licentia ordinarii, id ubique admitti poterit ex variis responsis sacræ congregationis. *Ibid.*, § 13. Curandum est tamen ut bona illa adeo libera sint ab aliis oneribus, ut remaneant ex iis sufficientia alimenta ordinato. *Ibid.*, § 14. Dummodo etiam absit omnis pactio facita, vel expressa extra instrumentum, ut possessio bonorum remaneat apud assignantem. Non valet assignatio patrimonii facta a patre respectu filii, cui in præjudicium legitimæ reliquorum filiorum omnia sua tribuit. Sicut nec admittitur, si pater transferat omnia sua in filium cum onere, ut se alat, nisi id expressum candide fuerit in instrumento patrimonii. *Ibid.*

(71. Si quis fictum patrimonium suum sciat et nihilo secius ordinationem recipiat, manet suspensus, ut ex can. *Neminem* et canon. *Cunctorum*, dist. 70, et ex decreto sacræ congregationis anni 1610. Si vero id nesciat, sciat autem ordinarius, et tamen ordinet, ordinarius quidem suspensionem non incurrit, tenetur tamen de suo ordinatum alere ex vi eorundem canonum, et sensu sacræ congregationis Concilii. *Ibid.*, § 16.

(72. Patrimonii alienatio absque ordinarii licentia ipso jure nulla est, ut ex decretis sacræ congregationis. *Ibid.*, § 28. Nec commutari potest in alia bona, vel in aliud pariter beneficium sine facultate ordinarii, ut ex similibus decretis. *Ibid.*, § 29. Nec tandem obligari possunt bona patrimonii adeo ut si forte accidat, ut debitum solvendum sit, nulla fieri executio poterit, nisi supra eorum honorum partem, quæ alimentis ordinati superfluit. Fas est tamen creditori recipere in solutum, seu vendere jus, quod post mortem transiret ad hæredes. Ita ex decretis sacræ congregationis, *ibid.*, § 30.

(73. Denique ordinati ad titulum beneficii resignare illud nequeunt, nisi facta mentione tituli, qui beneficio resignando adjacet, et concludentibus probationibus demonstretur aliam suppetere resignanti viam, qua commode sibi de victu provideat. Ita ex decretis sacræ congregationis, *ibid.*, § 30.

#### ADDITIONES EX ALIENA MANU.

(74. Ad titulum patrimonii non posse ordinari, nisi eos, qui necessarii, vel utiles sunt Ecclesiæ, communiter traditur. At non in eo omnes conveniunt, quinam dicendi sunt vel utiles, vel necessarii Ecclesiæ.

(75. «Stimo utili alla Chiesa (recte inquit auctor notarum in *novissima concordata inita S. Sedem inter et serenissimum regem Neapolis*, c. 4, art. 2, n. 2), quelli, i quali si promovono allo stato ecclesiastico chiamati dal Sign. non già per ambizione, o per altro rispetto, o vantaggio umano, e che fanno sperare, che col di loro buono esempio, e dottrina possano edificare i po-

poli, e servire i parrochi, assistere ai vescovi, ed adempire alle parti, che sono proprie del loro istituto. Necessarij poi si considerano a riguardo del bisogno delle chiese, e del comodo de' popoli, accadendo che in un luogo, benchè numeroso di popoli, per mancanza di beneficj, capellanie, servizj di chiese, e simili, necessiti minor numero di ecclesiastici, e che all'incontro maggior numero si richiegga quantunque meno numeroso di popoli, e ciò per soddisfare al servizio delle chiese collegiali, cattedrali, ed altre chiese, che hanno bisogno del cotidiano

servizio del coro, o per adempire all' obbligo delle messe, e simili fondazioni; e concorrendovi l'utilità delle chiese, i vescovi devono essere più facili, perchè mai fu superfluo, e molto meno odioso il numero di buoni, e santi ecclesiastici, ma piuttosto da nostri popoli desiderato. »

(76. Recteque idem auctor *ubi supra*, n. 4, monet, quod: «Basta che per detto effetto vi concorra l'una, o l'altra, cioè, la comodità, o sia l'utilità, o la necessità della chiesa; » idque quia disjunctive loquitur conc. Trident., sess. XXI; c. 2, *De Reform.*

#### PATRINUS.

Vide verb. BAPTISMUS, art. 7, a n. 4 ad 43 (20).

#### PATRONUS PATRONATUS

##### MONITUM EDITORUM CASINENSIVM.

Sub v. JUSPATRONATUS, polliciti sumus hic sub v. PATRONATUS, PATRONUS inserere de hac materia lucubrationem ad formam tractatus pluribus sectionibus distinctam. Sed cum moles addit. ea sit, ut unus,

et alter *Fasciculus* ad id minime satis sit; idcirco, ne ab edendis Lucii nostri articulis nimium divertamus, disquisitiones ad rem post finem operis, tanquam in separato libello, collocabimus.

#### PATRONI BENEFICIORUM.

(1. Patronus ecclesiasticus tenetur præsentare ad beneficium curatum illum, quem digniorem putat inter approbatos ab examinabilibus, ex vi Tridentini, sess. XXIV, cap. 18, etiamsi de præelectione dignioris non fuerit ei facta interpellatio. Benedict. XIV, tom. II, *Bull.*, constitut. 4, incip. *Reddite Nobis*.

(2. Patroni ecclesiastici judicium in electione dignioris sequi tenetur episcopus, si nemo adversus patroni judicium reclamet. Secus vero si inter approbatos ab examinabilibus sit, qui reclamet a præelectione patroni. Idem, *ibid.* Vide infra verb. PRÆSENTATIO.

(3. \* Patronus laicus præsentare tenetur digniorem ad beneficium curatum, ut ex S. Thoma, 2-2, q. 65, art. 2 ad 3, aliisque theologis firmatur, *Instit. eccles.* 7, §. 5, 8.

(4. Patronus, si promiserit conferre alicui beneficium ex motivo aliquo temporali, nempe quia sibi sit conjunctus sanguine, etc., non obligatur servare, quod spondit, tum præsertim, cum nondum beneficium

vacat. Ita ex S. Thoma, *Instit. eccles.* 23, § 28.

(5. Patroni præsentare possunt canonicos regulares Lateranenses, et SS. Salvatoris ad beneficia sæcularia curata et residentialia, cum præservatione Beneplaciti apostolici, aliisque conditionibus latius expressis, et per extensum positus a Benedicto XIV, t. I, constit. 135, incip. *Quod inscrutabili*, § 17 et 18. Vide infra verb. PRÆSENTATIO.

(6. Ex stylo Datarie, si lis inter patronos intra tempus præfixum finiri nequeat, provisio beneficii reservata est Papæ, ex allegatis per Rigant., tom. III, pag. 279, n. 191, in *Regulam 42 Cancellariæ*.

(7. Si patronus beneficii rectorem interficiat, ipse, et omnes ad patronatum jus habentes illud amittunt, ex cap. *In quibusdam*, De pœnis; Ben. XIV, *De synodo diac.*, lib. XIII, cap. 24, § 21. Sed vide libellum edit. Cas., *De jure patron.*, in fine h. operis.

(8. Alia ad rem, vide sub verb. BENEFICIA, art. 3, a n. 69, et art. 5, a n. 31, et verb. JUSPATRONATUS per tot., et signanter art. 4.

#### PATRONI SANCTI.

##### SUMMARIUM.

1. Electio sanctorum in patronos facienda est juxta decretum a sacra congregatione Rit. editum de mandato Urbani VIII, die 25 Martii 1650. — 2. Hoc decretum est in viridi observantia. Recurrentibus enim ad sacram congregationem Rit. pro approbatione electionis in patronum alicujus sancti, solet rescribi, quod doceant de servato decreto Urbani VIII. — 3. Et si in electione requisita dicti decreti observaverint, et locus non sit celebris note, solet concedi approbatio cum clausula: *Dummodo alium principalem patronum seu protectorem non*

*habeant.* — 4. Electio patroni non confirmatur a sacra congreg. Rituum ex solo motivo devotionis, sed ex aliis causis hic recensitis. — 5. In electione sancti in patronum non debent fieri promissiones, et vota servandi diem festum ejusdem de præcepto, et jejunandi in ejus vigilia. — 6. Excipitur tamen festum unius ex principalioribus patronis in quocunque regno, sive provincia, et alterius pariter principalioris in quacunque civitate, oppido vel pago, ubi hos patronos haberi et venerari contigerit; nam tale festum est de præcepto observandum. — 7. Excipiuntur etiam electiones sanctorum

(20) Unum adde, patrinus olim sacris ministris lautum parasse convivium, quod coercuit Mogunium concilium II, can. 16.